

בגר דאילונית

(א) סוגיתינו- גמ' ד. "גופא...(:)", מש' נדה מז :
 (1) תוס'- תוס' ד. ד"ה דלא, תוס' רי"ד ד"ה לא
 (2) ראב"ד/חכ"ס- רמב"ן(רשב"א) קד' ד"ה בבגרות,
ריטב"א קד' ד"ה אלא, (חזו"א)

(ב) כללי: 1) גדלות- גמ' נדה מה : "איבעיא...כלאחר זמן",
תוס' יב' יב : ד"ה הרי, רמ' אישות ב : ט ; גמ' נדה מו : "אכל...
מדרבנן", תוד"ה רבי, רמ' נדרים יא : א
 (2) רב ושמואל: א) הבנת שיטת רב- גמ' יב' פ. "איתמר...
 לבגר", (גר"ח אישות ב : ט ד"ה והנה, ונראה), רש"י ד"ה
נעשה, רמב"ן ד"ה אכל, ריטב"א ד"ה ולאחר, יד רמה ב"ב
קנה : אות קמ ד"ה והא דאמרינן דסימני, רמ' אישות ב : ו,
(שט"מ ב"ב נו ד"ה ולי אני, נוב"י תניינא אהע"ז מג, או"ש
סוטה פרק א')

(ב) פסק ההלכה- טור חו"מ ס' רלה ד"ה וכתב עוד,
אהע"ז ס' קעז ד"ה כתב הרמב"ם, ס' קנה ד"ה עד מתי,
פרישה קנה : כד, (שעה"מ אישות פרק ב', משל"מ עבדים ד : א)

(ג) התקופות השונות- רמ' אישות ב : א, י

בגר דאילונית

(א) רקע

תלמוד בבלי מסכת נדה דף מז/ב
משנה בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות תביא ראייה שהיא בת עשרים שנה והיא איילונית לא חולצת ולא מתיבמת
בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות יביאו ראייה שהוא בן עשרים שנה והוא סריס לא חולץ ולא מיבם אלו דברי בית הלל
בית שמאי אומרים זה וזה בן שמונה עשרה
ר' אליעזר אומר הזכר כדברי בית הלל והנקבה כדברי בית שמאי שהאשה ממהרת לבא לפני האיש:
גמרא ורמינהי אחד לי בן תשע שנים ויום אחד ואחד לי בן עשרים שלא הביא שתי שערות
אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב **והוא שנולדו בו סימני סריס** אמר רבא דיקא נמי דקתני והוא סריס שמע מינה
וכי לא נולדו לו סימני סריס עד כמה תני ר' חייא **עד רוב שנותיו**

בית הבחירה (מאירי) מסכת נדה דף מז עמוד ב
וזהו שאמר באיש והוא הסריס ובאשה והיא אילונית כלומר יביא ראייה שהוא בן עשרים ושהוא סריס וכן היא תביא ראייה שהיא בת עשרים ושהיא אילונית ואם לא הביאו עדין שתי שערות וכן לא הביאו סימני סריס ואילונית יתבאר בגמרא שעדיין היא קטנה עד שיגיעו לרוב שנים **והם חמשה ושלושים יום אחד**

(ב) סוגיתנו

תוספות רי"ד מסכת קידושין דף ד עמוד א
לא נצרכה אלא לעיקר זביני דאילנית פי' המורה שהאילונית נמכרת בקטנותה כשאר בנות.
ואי קשיא ומאן לימא לן בקטנותה שתהא אילנית דסד"א שלא תימכר והלא אין האילונית ניכרת אלא מד' שנים ולמעלה אז ודאי אינה נמכרת.
תשוב' היכא דנמכרה בעודה קטנה שנה או שתיים קודם לכו' שנה והגיעו כ' שנים והוחזקה איילונית והיא יוצאה מרשות אדון ה"א כיון דלא באה לכלל נערות איגלאי מילתא למפרע שלא היה מכרה מכר ואינה יוצאה בחנם אלא מחזרת לו כל הדמים שנתן בה ומנכה לה שכר פעולתה שעבדה אצלו כשכיר יום דהיכן אמרה תורה שתצא חנם ואינה מחזרת לו כלום דוקא בנערה שהיה מכרה מכר אבל זו שאין מכרה מכר תצא מק"ו אבל לא בחנם להכי איצטרך קרא לומר **שיש בה דין מכר ויוצאה בחנם וכל הדמי' שנתן בה עולין לו באותו זמן מועט שעבדתו:**

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף פ/א
איתמר אכל חלב מבן שתיים עשרה [ויום אחד] עד בן שמונה עשרה ונולדו בו סימני סריס ולאחר מכאן הביא שתי שערות רב אמר **נעשה סריס למפרע** ושמואל אמר **קטן היה באותה שעה**
מתקיף לה רב יוסף לרב אילונית לרבי מאיר יהא לה קנס אמר ליה אביי **מקטנותה יצתה לבגר**

חדושי הרמב"ן על מסכת קידושין דף ד/א
בבגרות לא תיפוק קמ"ל, קשיא ליה להראב"ד ז"ל דזבין לה אימת אי דזבין לה בקטנות בבגרות מאי בעיא גביה הרי יצאה בשש, אלא דזבין לה בת שש עשרה שהיתה קטנה לפי שלא הביאה שתי שערות ויצאה בבגרות של שנת עשרים לרב דאמר במסכת יבמות (פ' א') גבי סריס שלא הביא שתי שערות נעשה גדול למפרע היכי קס"ד דלא תיפוק והא עיקר זביני בטעות הוו שהרי כשמכרה היתה גדולה, וניחא ליה **דאינו נעשה גדול למפרע אלא משעה שנולדו בו סימני סירוס** וכן היא לא נעשית גדולה למפרע אלא משעה שנולדו בה סימני אילונית והכא כשלא נולדו בה כשמכרה,
ועיקר קושיא ליתא דלרב משכחת לה כשמכרה בתשע ועשר כשהיא קטנה ויצאה בשש וכשהגיעה לעשרים ונודע שהיא אילונית נעשית גדולה למפרע ואיגלאי מילתא שהיה דינה לצאת מבת **שתיים עשרה שנה ומחצה**, נמצא הוא צריך להחזיר לה מה שעשתה עמו יותר, וכן הא דאמר רב אשי לא נצרכה אלא לעיקר זביניה דאילונית סד"א לא הוו זביני ה"נ קאמר דלכשתהא בת עשרים ואיגלאי מילתא שהיא אילונית יבטל מקח ויחזרו זה לזה:

ספר שמות פרק כא

- (ז) וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בְּתוּלָתוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְּצֹאת הָעֶבְדִּים :
- (ח) אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא \{ לוֹ \} יַעֲדָה וְהִפְדָּה לָעַם נָכְרִי לֹא יִמְשָׁל לְמִכְרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ :
- (ט) וְאִם לִבָּנוּ יִיעָדְנָה כְּמִשְׁפֹּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ :
- (י) אִם אַחֲרַת יָקַח לוֹ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגָּרַע :
- (יא) וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיִצָּאָה חֲנָם אִין כֶּסֶף :

ריטב"א על מסכת קידושין דף ד/א

אמר אביי לא נצרכה אלא לבגר דאילנית שאין לה ימי נערות ומקטנות יוצאה לבגרות סד"א בנערות תיפוק בבגרות לא תיפוק קמ"ל.

הקשה הראב"ד ז"ל אכתי הא למה לי קרא בלאו הכי נמי דהאי גברא אימת קא זבין לה אם בשמכרה בעודה קטנה קודם י"ב שנה תיפוק לי דהא מקמי דהוה בוגרת כשהוא בת עשרים נפקא לה בשש ואם כשמכרה כשהיא בת י"ו שנה מפני שלא הביאה סימנים והיא קטנה ואלו לתשלום שש היה לה לעבוד עד בת כ"ב שנה והשתא נפקא כשהיא בת כ' שנה בבגרות הניחא למ"ד התם ביבמות דסריס ואיילונית שלא הביאו סימנים כי הוה בני עשרים שנה הוה גדולים מכאן ולהבא אלא למ"ד התם נעשה גדולה למפרע היכי קס"ד דלא תיפוק דהא איגלאי מילתא למפרע דזבינא לאו זביני דכי זבנה כשהיא בת ט"ז גדולה הות.

ואיכא למימר דהאי קושיא ליתא דלעולם כשמכרה כשהיא קטנה כשהיא בת עשר ומפני שלא הביאה סימנים עבדה עד ט"ז ויוצאה בשש וכשהגיעה לעשרים ויודע שהיא איילונית נעשית גדולה למפרע ואיגלאי מילתא שהיה דינה לצאת בשנת י"ב שנה ומחצה דהוה בוגרת ויש לאדון לשלם לה כ"מ שנשתעבדה מ"ב שנה ומחצה ומעלה עד י"ו וכן הא דאמר רב אשי לא נצרכה אלא לעי' זביניה דאיילונית הכא נמי קאמר סד"א לא הוה זבינה זביני וכי הוה בת עשרים ואיגלאי מילתא למפרע שהיא איילונית בטל המקח ויחזירו זה לזה דלא אמר רחמנא דלזבין לה אלא כשיש לה נערות דתיפוק ולא תתעכב הרבה ברשו' אדון אבל דלא מייתי סי' נערות דאית לה לעכוב' טובא לא הוה זבינה זביני קמ"ל דכיון דגלי רחמנא דתיפוק בבגרות אשמועינן דזבינה זביני רבינו הגדול ז"ל. ויש להראב"ד ז"ל בזה תירוץ נכון שאינה נעשית גדול או גדולה למפרע אלא כשהביאו סימני סריס ואילונית ובלקוטי פרשתי פ"א :

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף נו/ב

תניא א"ר יוסי כשהלך אבא חלפתא אצל רבי יוחנן בן נורי ללמוד תורה ואמרי לה ר' יוחנן בן נורי אצל אבא חלפתא ללמוד תורה אמר לו הרי שאכלה שנה ראשונה בפני שנים שניה בפני שנים שלישית בפני שנים מהו אמר לו הרי זו חזקה אמר לו אף אני אומר כן אלא שר"ע חולק בדבר זה שהיה ר"ע אומר דבר ולא חצי דבר ורבנן האי דבר ולא חצי דבר מאי עבדי ליה אילימא למעוטי אחד אומר אחת בגבה ואחד אומר אחת בכריסה האי חצי דבר וחצי עדות היא אלא למעוטי שנים אומרים אחת בגבה ושנים אומרים אחת בכריסה

שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף נו

ולי אני תלמידיהם נראה דגבי **שערות שביאתן הוא הגדלות** אמרינן ביה חצי דבר אבל בחזקה שאינה אלא לראיה ואינו גוף הקניה לא אמרינן ביה חצי דבר והרי זה נכון. עד כאן משיטה לא נודע שם מחברה :

תלמוד בבלי מסכת נדה דף מה/ב

איבעיא להו תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן
למאי הלכתא אי לנדרים לאו כלפני זמן דמיא ולא כלאחר זמן דמיא אלא לעונשין מאי
רב ור' חנינא דאמרי תרווייהו **תוך זמן כלפני זמן**
רבי יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי תרווייהו תוך זמן כלאחר זמן

תוספות יבמות דף יב/ב

הרי הם כסימנים - פי' משעת העיבור ושפיר תני רב ביבי שמא תמות דבשנת י"ב פעמים חיה אפי' לרבה בר ליואי ואז היתה גדולה משעת ההריון ואע"פ דקי"ל **בנדה דתוך הזמן כלפני הזמן ולא הויא גדולה בהביאה שערות בשנת י"ב מ"מ עיבור בנים בני קיימא תוך הזמן כסימנים אחר הזמן** והא דקאמר רבה בר ליואי תוך הזמן היא מתה ועוברה מת לא קאי אשנת י"ב דאז פעמים חיה כשהיא גדולה בשעת ההריון כדפרישית אלא ה"פ דמלתא קודם הזמן פי' קודם שנה שלפני גדלות תוך הזמן היינו תוך שנה שלפני גדלות אחר זמן היינו אתר שגדלה כדפי' ר"י בתחלת הסוגיא :

רמב"ם יד החזקה - הלכות אישות פרק ב
(ט) הבת שילדה **אחר שנים עשרה שנה** אע"פ שלא הביאה סימן לא עליון ולא תחתון הרי זו גדולה
בנים הרי הם כסימנין :

תלמוד בבלי מסכת נדה דף מו/ב
גופא הקדיש ואכלו אחרים רב כהנא אמר אין לוקין רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו לוקין
במאי קמיפלגי מר סבר מופלא סמוך לאיש דאורייתא ומר סבר מופלא סמוך לאיש מדרבנן

תוספות נדה דף מו/ב
רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו לוקין - וא"ת והא סבר ר"ל התראת ספק לא שמה התראה בהתערבות
(זבחים עח.) גבי נותר ופגול שבללן זה בזה והכא התראת ספק הוא **דשמא לא יביא ב' שערות עד ב'**
שנים או ג' ונמצא דאכתי לא הוי מופלא סמוך לאיש ואי מיירי שאכלו אחרים לאחר שהגדיל א"כ
הל"ל כשאכלו הוא בעצמו ובהביא שתי שערות נמי לא איירי דא"כ הוא עצמו אם יאכלנו ילקה דרבי
יוחנן אית ליה לעיל דתוך זמן כלאחר זמן וי"ל דאזלינן בתר רוב שמביאין שתי שערות בזמן דהיינו
בני י"ג ויום א' :

רמב"ם יד החזקה הלכות נדרים פרק יא
(א) **קטן בן שנים עשרה שנה ויום אחד וקטנה בת אחת עשרה שנה ויום אחד** שנשבעו או נדרו בין
נדרי איסור בין נדרי הקדש בודקין אותן ושואלין אותן אם יודעין לשם מי נדרו ולשם מי הקדישו
ונשבעו נדריהן קיימים והקדשן הקדש ואם לא ידעו אין בנדריהם ובדבריהם כלום
וצריכין בדיקה כל השנה כולה שהוא שנת י"ב לקטנה ושנת י"ג לקטן :

חדושי הגר"ח הלוי - הלכות אישות פרק ב הלכה ט
והנה ביבמות דף פ' [ע"א] איתמר אכל חלב מבן שנים עשרה ויום אחד עד בן שמנה עשרה ונולדו בו סימני
סריס וכו' רב אמר נעשה סריס למפרע, ושמואל אמר קטן היה באותה שעה,
וי"ל דפליגי **דרב סובר דנעשה גדול מעצמו במה שהוא סריס ואינו בר הבאת שני שערות ובשנים לבד הוא**
דנעשה גדול, ועל כן ס"ל דנעשה גדול למפרע כיון דהשתא כשנולדו בו סימני סריס איתברר מילתא דלא היה אז
בר הבאת שני שערות,
ושמואל סובר **דבעינן דוקא סימני סריס לגדלות**, ועל כן לא נעשה גדול רק משעה שנולדו בו סימני סריס,
וגם יש לפרש דתרווייהו ס"ל דבעינן דוקא סימני סריס לגדלות, ותרווייהו ס"ל דהסימנים ראויין לעשותו גדול
למפרע, אלא דפליגי אם אמרינן איגלאי מילתא למפרע אם לא, ונראה דזה מבואר בסוגיא שם דפריך הגמ' לרב
אילונית לר' מאיר יהא לה קנס כיון דנעשית נערה למפרע, ועיין בתוס' שם שעמדו דמאי פריך הגמ' דוקא לרב
הלא אף לשמואל קשה כנ"ל, ומאי שני לן בזה אם נעשית גדולה למפרע או מכאן ולהבא הלא עכ"פ משכחת לה
נערות באילונית, יעו"ש בדבריהם שתירצו דדין נערות אינו אלא בששה חדשים הסמוכים לשנים עשרה ולא
כשהקטנות נמשך לאחר זה, אכן קשה לדעת הרמב"ם בפ"ב מה' אישות ה"ג דבכל גווני ששה חדשים שלאחר
קטנות היא נערה וא"כ הא קשה אליביה קושית התוס' :

יד רמ"ה על מסכת בבא בתרא דף קנה/ב
והא דאמרינן דסימני גדלות לא מהניא בהו בדיקה אלא להב(נ)א **ואלו סימני סריס מהניא בהו בדיקה אפי'**
למפרע, כגון היכא דזבין נכסיו מבן י"ג שנה ויום אחד, א"נ בנכסי אביו לאלתר דהוי בן כ', ואידי ואידי לא
איתי שתי שערות ולא נולדו בו סימני סריס, ולבתר דהוי בן עשרים שנה הביא שתי שערות או שנולדו בו סימני
סריס, היינו טעמא דאי איתי שתי שערות לא מחזקינן ליה בגדול אלא מכאן ולהבא אבל למפרע לא הוו זביניה
זביני דעד השתא קטן הוה,
אבל לגבי סימני סריס היכא דנולדו בו סימני סריס לאחר מכירה אגלאי מילתא למפרע דמכי איתליד סריס הוה
ומאי דזבין מנפשיה מבן י"ג שנה ויום אחד זביניה זביני שהרי הגיע לכלל שנותיו בשעת מכירה, ואי משום דלא
הביא שתי שערות כי מעכבי שערות (כמאן) [במאן] דחזי לאיתויי שתי שערות דכל כמא דלא מייתי שתי שערות
בחזקת קטן הוה, **אבל סריס דלאו בר אייתויי שתי שערות הוה גדלות דידיה בשנים בלחוד הוה דתליא, דאלו**
סימני סריס לאו סימני גדלות נינהו כי היכי דתימא לא מהנו אלא מכאן ולהבא, אלא סימני סירוס לגלוי
עליה דמכי איתליד סריס הוה ולא בר אייתויי שתי שערות הוה קאתו וסימני גדלות דידיה בשנים בלחוד הוה
דתליאן ומכי הגיע לכלל שנותיו לנכסי עצמו כי דיניהו ולנכסי אביו כי דיניהו זביניה זביני. וה"ה היכא דהגיע
לרוב שנותיו ולא הביא שתי שערות ולא נולדו בו סימני סריס כמי שנולדו בו סימני סריס דאמי ואיגלאי
מילתא למפרע דמכי איתליד סריס הוה ומכי עייל לכלל שנותיו גדול הוה וזביניה זביני בנכסי עצמו מבן י"ג שנה
ויום אחד ובנכסי אביו מבן כ' שנה. וכן הלכתא :

(ג) כללי - רב ושמואל

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף פ/א
איתמר אכל חלב מבין שתיים עשרה [ויום אחד] עד בן שמנה עשרה ונולדו בו סימני סריס ולאחר מכאן הביא שתי שערות רב אמר נעשה סריס למפרע ושמואל אמר קטן היה באותה שעה מתקיף לה רב יוסף לרב אילונית לרבי מאיר יהא לה קנס אמר ליה אביי מקטנותה יצתה לבגור

רש"י יבמות דף פ/א
נעשה סריס למפרע - אידי דאירי בלשון זכר קתני סריס כיון שעברה שמנה עשרה כרבי אליעזר ולא הביא אע"פ שחזר והביא אינו כלום דלא אמרינן כיון דהשתא אייתי איגלאי מילתא דעד השתא קטן הוה דבשערות תליא מילתא אלא בסריס מחזקינן ליה וחשבינן לה בת עונשין משנים עשר ואילך שהיתה ראויה להביא דאמר האי דלא אייתי משום דסריס הוה והא דתניא לקמן דאפילו הביא לאחר מכאן הרי הוא כסריס לכל דבריו למפרע הוא דקאמר ומשנים עשר הוה גדולה וסריס הוה :

חדושי הרמב"ן על מסכת יבמות דף פ/א
אכל חלב מבין י"ב ועד בן י"ח, מדקאמרינן סימני סריס ונעשה סריס לא משמע כלל דבנקבה עסיק כמו שפירש"י ז"ל, אלא רב מבין י"ב שנה ויום אחד קאמר דהיינו שנת י"ג עצמה, ונקט לה אליבא דמ"ד (נדה מ"ה ב') תוך זמן כלאחר זמן, וי"ח שנה אליבא דב"ש, ואיפשר דקמ"ל רבותא דאפילו בזמן הזה נעשה סריס למפרע לדברי האומר שהוא כלהבא, ולא דוקא, אבל בנקבה אינה איילונית אלא משנת י"ב וששה חדשים, דמקטנות יצאה לבגור :

ריטב"א על מסכת יבמות דף פ/א
איתמר אכל חלב מן י"ב עד בן י"ח שנה. פרש"י ז"ל בתינוקות מיירי שגדולתה ב"ב שנים כשיש לה שערות ואלו תינוק אינו נעשה אפי' ע"י סימנים גמורים אלא ב"ג שנה ויום א' ולהכי נמי נקט עד בן י"ח שנה משום דמיירי בתינוקות וכדברי ר' אליעזר דאמ' הנקבה כדברי ב"ש והא דנקט בלשון זכר שנולדו בו סימני סריס ואמרינן נעשה למפרע אידי דאירי בלשון זכר דקתני אכל חלב סיימא כולה בלשון זכר.
ויש שפירשו שבתנוק מיירי כפשוטי' והא דקאמר מבין שלש עשרה היינו כמ"ד תוך זמן כלאחר זמן וכשנולדו לו סימני סריס חשבינן ליה כאלו הביא שערות בש חד בזב וחד ביולהפרק דחשבינן ליה לגדול משנת י"ב ויום א' ואינו מחזור חדא דהכא לרב קאמרי' ואיהו ס"ל בפ' יוצא דופן דתוך זמן כלפני זמן ואמאי הוא נקיט לה דלא כמימריה ודלא כהלכתא. ועוד אפילו למ"ד תוך זמן כלאחר זמן ה"מ כשהביא ב' שערות ממש משנת י"ג ומהר להביא קודם לכל אדם אבל הכא שלא הביא אלא סימני סריס דהיינו לדון כגדול מזמן רוב התינוקות דהיינו מזמן י"ג ואילך ועוד דהכי נקט ועד י"ח כב"ש ואפי' כ' אליעזר אכרע ביה כדברי ב"ה
ולפי' הנכון כדפרש"י ז"ל והא דנקט לה בתינוקת ולא נקט לה בתינוק וכשאכל חלב בשנת י"ב ועד עשרים משום דרב נקט הכי לרבות' דאע"ג דתינוקות יש לה ג' זמני קטנות נערות בגרות השתא כשהביאה סימני אילונית עבדינן לה גדולה כבוגרת למפרע דאפי' נערות לא יהבי לה ולהאי רבותא נמי נקט לה כרבי אליעזר :
ולאחר מכאן הביא ב' שערות. פי' לרבותא נקטה לה משום דרב כ' אפי' הביא ב' שערות לא אמרינן עד השתא הוה קטן והשתא נעשה גדול אלא דיינינן ליה שהיה למפרע גדול בר עונשי' משנת י"ב לנקבה או י"ג לזכר שהיה ראוי להביא ב' שערות וכ"ש אם לא הביא לאחר מכאן ב' שערות :
ושמואל אמר קטן היה באותה שעה דלא מחזקינן ליה בגדול אלא משנת י"ח ואילך שהוא מוחזק בסריס ולשמואל ה"ה דאמרי' הכי אע"פ שלא חזר והביא ב' שערות דלשמואל שנתברר להיות סריס או אילונית הוא זמן גדילתו בשנת י"ב או י"ג של בריא והא דתניא לה הרי הוא כסריס לכל דבריו רב מפרש לה שנעשה סריס למפרע ושמואל מפרש לה שהוא כסריס מכאן ולהבא :

רמב"ם יד החזקה - הלכות אישות פרק ב
(ו) ואלו הן סימני אילונית כל שאין לה דדין ומתקשה בשעת תשמיש ואין לה שיפולי מעיים כנשים וקולה עבה ואינה ניכרת בין איש לאשה
והנערה והבוגרת והאילונית כל אחת משלשתן נקראת גדולה :

משנה למלך הלכות עבדים פרק ד
ונראה מדבריו דס"ל דלא אמרינן נעשית גדולה למפרע אלא מ"ב ומחצה ולמעלה
ולא ידעתי מנ"ל הא דהא מפשטא דלישנא דפרק הערל דאמרינן מקטנותה יצתה לבגר משמע שבימי
הנערות הויה בוגרת וכן נראה מדברי רש"י שם וצ"ע.

שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא - אבן העזר סימן מג
ודע כי המשנה למלך שם מביא בשם הריטב"א דאילונית למפרע היא בוגרת מ"ב וחצי
והמשנה למלך תמה דמנא ליה הא דהרי אמרינן מקטנותה יצאה לבגר.
ולעני"ד נראה דסבירא ליה להריטב"א **דלא משכחת בוגרת בפחות מ"ב שנים וחצי לכן גם זו אי**
אפשר לה להחשב בוגרת עד י"ב וחצי ונערה לא נעשית בלא סימנים לכן נשארה קטנה עד י"ב וחצי.

ד) שני דינים

טור חושן משפט סימן רלה
וכתב עוד אף ע"ג דמכר קודם שנתברר שהוא גדול כגון קודם כ' ולא הביא ב' שערות ולא נולדו לו
סימני סריס ולאחר זמן הביא ב' שערות שעתה נתברר שעכשיו הגדיל אין מכירתו כלום עד עתה שקטן
היה
מ"מ אם נתברר שהוא סריס כגון בן כ' שלא הביא ב' שערות ונולדו בו סימני סריס בין הביא אח"כ ב'
שערות בין לא הביא אי נמי עברו רוב שנותיו ולא הביא ב' שערות אע"פ שלא נולדו בו סימני סריס בין
הביא אח"כ ובין לא הביא ב' שערות **איגלאי מלתא למפרע שהיה סריס ממעי אמו** הילכך כל שאילו
הביא ב' שערות קודם שמכר היה ממכרו ממכר עתה נמי שנתברר שהוא סריס הוי מכר למפרע ע"כ:

טור אבן העזר סימן קעז
כתב הרמב"ם הממאנת והבוגרת והאילונית החרשת ושוטה אין להם קנס
ולא נהירא שהרי הוא פסק כרבנן שקטנה יש לה קנס והאילונית דינה כקטנה עד שתהיה בת כ' שנה
ומשם ואילך דינה כבוגרת שמקטנותה יוצאת לבגר

טור אבן העזר סימן קנה
עד מתי הקטנה ממאנת עד שתביא ב' שערות או עד שתלד שאם ילדה חשובה כגדולה **אבל כל זמן שלא**
ילדה ולא הביאה ב' שערות יכולה למאן עד שתהא בת כ' שנה שכי"ז שאינה בת כ' ולא הביאה ב'
שערות חשובה כקטנה אפילו נולדו לה סימני אילונית
אבל אם היא בת כ' ונולדו בה סימני אילונית חשובה כגדולה ואינה יכולה למאן

פרישה אבן העזר סימן קנה
(כד) אבל אם היא בת עשרים ונולדו בה סימני אילונית חשובה כגדולה וכו'.
ואם הביאה סימני אילונית כשהיתה בת עשרים **נעשית גדולה למפרע** מבת י"ב שנים ויום אחד והלאה
לפי שעתה נתברר שהיתה סריסה ממעי אמה ולכך לא הביאה שתי שערות והא דבעינן לגדלות שתי
שערות היינו דוקא במי שעתידה להביאם אבל זו שהיא סריסה ממעי אמה ואינה עתידה להביאם הרי
זו גדולה מבת י"ב שנה ויום א'. ריב"ש (סימן תס"ח) ורבינו כתבו בחשן משפט סימן רל"ה.
ואף על פי שהם כתבו הדין כן בקטן שנולדו בו סימני סריס נראה לענ"ד דהוא הדין בקטנה שנולדו
בה סימני אילונית.

רמב"ם יד החזקה - הלכות אישות פרק ב
(א) הבת מיום לידתה עד שתהיה בת שתים עשרה שנה גמורות היא הנקראת **קטנה** ונקראת **תינוקת**
ואפילו הביאה כמה שערות בתוך הזמן הזה אינן אלא כשומה אבל אם הביאה שתי שערות למטה בגוף
במקומות הידועות להבאת שיער והיא מבת שתים עשרה שנה ויום אחד ומעלה נקראת **נערה** :

(י) הבן משילד עד שיהיה בן שלש עשרה שנה נקרא **קטן** ונקרא **תינוק** ואפילו הביא כמה שערות בתוך
זמן זה אינו סימן אלא שומה הביא שתי שערות למטה במקומות הידועות לשיער והוא מבן שלש
עשרה שנה ויום אחד ומעלה נקרא **גדול** ונקרא **איש** :